

619/34

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
ЗАБИВАЊNI ФОНД
Има. бр. 821
ЧАКА

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБЉАЧ

БРОЈ 21. ЦЕНА 5 дина.
ГУЧА, 24—26. АВГУСТ 1990.

ДРАГОСЛАВ ДЕВИЊ

Труљење у славу мира

Од дрвета, обично врбове, које се прелазла по-
чиње да „мезир“ најчешће из гуле кора у кајчи-
ја, али се претходно пометак који је шири учврсти-
не и унута у спиралу. Почине се од доњег кра-
твица да се не одмота. Потом се настави даље до
унија колико има коре док се не „листа“, а у
горњи сужен отвор се увене ниска ни то постине
труба. Тако се рђаво у Драгачеву од паштени-
ка, а претпоставља се да су се овакве трубе гра-
диле у древном Египту, античкој Троји и римско-
м нарству, али и ордње у свету, и касније и у
нашим средњовекову до нашег доба. Чинили су
то оаке драгачевски чобанџици трубећи у славу
мира.

Али, знамо је да је одукек било ратова и бо-
јева и да су стари народи имали и своје ратничке
трубе. У нашим крајевима војне трубење имали
су и римски легионари, који су позвали у осво-
јенке турине, често славили пирровске пободе на
свој оруђу. Писано је да су у своје време и
српски средњовековни војводи и великики ор-
жажи трубењомоцили. На неким нашим фреска-
ма види се како сећа ратничко-трубећи позивају
у бој „за хрст мачи и слободу златну“, јер се
одукек у нашим странама бриво частан обрад и
ојевало за сопствену слободу. Али и тада рађије
и чеише се трубили у високим горама Балкана у
ориналима дрвене трубе, које су градили насти-
ри Срби и Власи, терујући стада нут бичија или
гонети стоку у торове.

И док су зучи чобанџици трубама одмања-
ли у славу мира до наших дана од Мироча—Деле-

јована до Ртња и Тузлацине, после економог му-
ка наших лимених ратничких труба, тек 30-тих
години XIX века оснива се прва српска војна
музика. Пало је то не дано, у време орианкови-
на младе државе и војске, када се земља још
увек налазила под окривљем турске царевине, али
после успеног окоманог народног устанка под
Милошем Обреновићем. Честити кмет учинио је
оим много за културну историју свог народа на-
редними 1831. да му се у Крагујевцу понаше из
Шаци „музике“, познати Јован Швајгнер. Овај
успелим стручњак у то доба у нас, оамак је
преао и од народних напредних чобанџици-
сирене формирао прву српску војну музичку за-
„Књажевско-српска банда“. Од самог њеног осни-
вања започиње и развој наше инструменталне му-
зике, јер ће убрзо банда изаћи из анонимности и
окира кнежевске потреба уклучини се активно
у тадашњи културни живот наших људи свира-
јући јавно на свим свечаностима и прославама,
приређујући чак и прожеватне концерте. Зани-
ма је занац из тога времена из кога видимо да
је пометак војна музика 1865. године имала у
свом саставу 30 људи и то: „напалмајста“, „там
бурамајста“ и 47 простих војника и како сађе
осибе: „од кои ће они кои се у свом хоуджеству
осибе“ отаковали буду добијати чин унтерофи-
цира“.

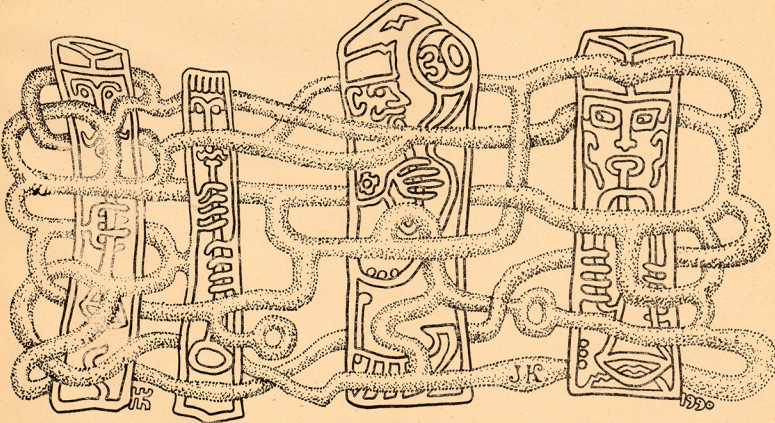
Од свог постанка „Књажевско-српска банда“
слави мир и свира у његово име, а само имено
„трубичи-синалџици“, када је за то била прека-
трубећи током целог минулог столећа на до на-

шет доба трубили су позиве „у бој, у славу“, увек
оим ради обрране од насилника и страних заво-
јевача који су посезали за слободом Србије.

Наше традиционално свирање, како то прича
труба од коре дрвета, одукек је превасходно би-
ло за радост и весеље, за мирни живот и срећу
оим људи. Зато су драгачици народни трубећи уз
војничку трубу завојели и трубајство, али увек сви
рађији раојие „свиобарски, најчешћеици, саборни-
ки“, оформиши почетком нашег доба, нарочи-
то у драгачевском крају, своје народне стоске ба-
нде. Тако је у наше дане морало доћи и до ори-
гиналног ренесансе старе војничке трубе симбола
некадашњих бојева и јуриша. Тако је настало је-
динствено српско трубење, на су се пре 30 го-
дина миром отворила врата зелене естраде у Гу-
чи и она постаде и остаде станице музених ба-
ндиста, здатих трубаца и оркестара из свих кра-
јева Србије.

Али трубење у нас, знају то заојевачи, по-
ноно ће постати убојни клик ради обрране људ-
ског достојанства и слободе живљења и увек ће
то бити сама зато да се орати мир и дрство
међу људима добре воље као што занац у неки-
ци из Драгачева.

Гуча је отворила своје недра. Драгачево сво-
ја у њима има места за сву доброту ранорани-
ла и саборна. За поруке љубави и слободе...
Труба труба, а срце пева. Труби труба, а чело нам
оазрено љубављу. Труби труба, а чују се гласови
слобођара кроз време и све нас, сви говорје по-
руке мира!

Програм 30. Сабора трубаџа

ПЕТАК, 24. АВГУСТ

У 8,00 сати: Отварање шатри са драгачевским специјалитетима и прве здравнице сабора

У 14,30 сати: Отварање изложбе рукописа Драгачевске задруге „Рајка Боројевић“ из Доњег Дуба

У 15,00 сати: Отварање изложбе радама Занатлијске задруге „Драгачево“

У 15,30 сати: Отварање ликовних изложби

— Вајарских радова Богосава Живковића и његових ученика

— Слика Јанка Брашна и његових ученика

— Слика уметника из Ковачице (Словака)

— Слика уметника из Уадиња (Румуна)

— Слика и вајарских радова чланова Удружења самоучких сликара и вајара Драгачева

— Вајарских радова Нике Николе Стојића

У 18,00 сати: Генерална проба завршне саборске приредбе „Са Овчара и Каблара“ — Стадион ФК „Драгачево“

У 19,00 сати: Отварање изложбе „Драгачевци у српским устанцима“ — у поставци Народног музеја у Чаčku

У 19,30 сати: „30 година Сабора“ кроз фото-апарате дописника „Илустроване политике“

У 20,00 сати: Представљање нових књига:

— „30 година Сабора трубаџа“

— „Камеорезаци Радосав“ — Чинириз“ аутора Радојка Николића

— „Острава у ноћи“ — песме Верике Тадић

— „У пролазу“ — збирка песама Нике Николе Стојића

У 21,00 сат: Оглашавају се победници Сабора — сећање на велика мајстора трубе Бакију Бакића

Од 22,00 сата: Саборско коло на Тргу слободе

САБОРИСАЊЕ ЗА СВОЈУ ДУШУ И СВОЈ ПРОШ СУБОТА, 25. АВГУСТ

У 7,00 сати: Трубаџка будилница, сусрети и здравнице раносаборна

У 11,00 сати: Саборска момачка надметана

— Бањане камена с рамена

— Скок у даљ из места

— Рвање у кости

— Гавље „кроз прстен“ јабуке

У 15,00 сати: Такмичење здравичара — шатра „Под липом“

У 17,00 сати: Саборска поворка

— Трубаџки оркестри који су на предлажачињама на Власини, на Зла тибору и у Доњем Дубоу стекли право учешћа на 30. Сабору трубаџа

— Трубаџки оркестар „Златне усне“ — САД

— КУД из Склавине — Пољска

— Академски ансамбл из Катоница — Пољска

— КУД из Шљонска — Чехословачка

— Окачке групе из Кинске крајине

— КУД из Станара

— Изворна женска певачка група из Рабацине

— КУД и изворне групе из Драгачева

У 18,00 сати: Ревија трубаџких оркестра и фолклорних група који су први пут на Сабору

У 20,00 сати: „Лепота се брани лепотом“ — приредба посвећена 300. годишњици сеобе Срба и 175. годишњици од другог српског устанка. Учествују: истакнути драмски уметници из Београда, трубаџки оркестри, дворне групе и песници Момирко Тешић, Михаило Бујиновић, Обрад Васиљевић и други

Од 22,00 сата: Саборско коло на Тргу слободе

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

НЕДЕЉА, 26. АВГУСТ

У 7,00 сати: Трубаџка будилница и сусрети старих и нових саборна — раноранизна

Од 8—11 сати: Избор најлепше женске и мушке родне поше

У 11,00 сати: Велика саборска поворка

— Трубаџки оркестри

— Трубаџки оркестар „Златне усне“ — САД

— КУД „Мирче Анећ“ — Призрен

— Окачке групе — Кинска крајина

— КУД — из Старе Моравине (Марибор)

У 12,00 сати: Импровизација старе драгачевске свадбе — изворна група из Више

У 16,00 сати: „Са Овчара и Каблара“ — такмичење трубаџа. Уествују трубаџки оркестри:

— Јоване Ајдашевића — Павлоац

— Екрема Марковића — Врање

— Ђоана Марковића — Владичин Хан

— Фејта Сејдића — Војник

— Аце Новковића — Загужање

— Бојана Николића — Гуделица Слободана Савијевића — Прекодолце

— Стојана Крстића — Лепена

— Нанаја Азиновића — Сурдулица

— Станице Савијевића — Сурдулица

— Екрема Сајдића — Врањска Бања

— Милоша Петровића — Горачић

— Бојана Јучковића — Котрча

— Милована Петровића — Дубоко

— Милована Бабића — Крваци

— Радојка Витезовића — Тубини

— Видоја Филиповића — Мишинево Село

— Димитрија Лазовића — Титово Ужаре

У науци програма наступи КУД „Мирче Анећ“ из Призрена

У 19,00 сати: Свирају победници 30. Сабора пред Домом културе

Од 20,00 сати: Саборска дружења и разговара

Саборски растаници и договори за нова виђења на 31. Сабору

САБОРИСАЊЕ ОД ЗАРАНКА ДО УРАНКА

НАГРАДЕ НА XXX САБОРУ

1. Прва труба Драгачевског сабора трубаџа

2. Најбољи оркестар Сабора

3. Прва труба публике — најпопуларнијем трубаџу Сабора

4. Награда „Професор Миодраг Васиљевић“ за најизворније музичаре на Сабору

5. За најбоље одсвирану музику

6. За најбоље одсвирану мелодијну песму

7. За најбоље одсвирано народно коло

8. Најбољем басисти

9. Најбољем теористу

10. Најбољем бубњару

11. Награда за најмушки жеиску и мушку народну пошњу

Награде додељују:

— Илустрована политика

— Весерне новости

— Чајански глас

— Сабор трубаџа

ОРГАНИЗАТОРИ

● Органи Драгачевског сабора трубаџа

— Секретница Драгачевског сабора трубаџа:

председник — Радојина О. Брадовић

— секретар — Драган Шћепић

— Извршни одбор:

председник — Илија Станић

чланови:

Живорад Ајдачић

Љубодар Станић

Слободан Величић

Јован Марчић

Ирена Симоновић

МАНИФЕСТАЦИЈА ЗА ОКО И ДУБЦУ

СЛАВИНА ЧЕПЕРКОВИЋ ПОНОВО НАЈБОЉА ТКАЉА, А ЗА САБОР ТРУБАЧА КВАЛФИФИКОВАЛИ СЕ ОРКЕСТРИ ИЗ КОТРАЖЕ И ГОРАЧИЊА

У суботу, 28. јула, у Доњем Дубцу, у просторијама и крај Драгачевске задруге жена „Рајка Борковић“, о-д-р-а-ж-а, се, шести по реду, сабор ткаља.

У раним подневним часовима, пошто су отворене иколице руковорачина ткаља, дошло је чланова Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева у просторијама Дома, одржан је традиционални саставак ткаља. Том приликом је **Љубина Котровић**, директор Задруге, изложила ткаље и поста са производним и пословним резултатима Задруге које је окупила око 500 жена из Драгачева, Жиге, Рањке и других места, истичући да су финансијски показатељи, укључујући и пензионисање, позитивни и да је, по шестомесечном обрачуна, у издвојеном износило 120.000 динара.

Том приликом учрвене су и дипломе и награде најбољим ткаљама.

Као и прешло, тако је и за ову годину најбољом ткаљом проглашена **Славина Чеперковић** из Жиге. Другу награду је освојила **Јусослава Радојевић** из Рањке, а трећу деле **Миланка Тадић** из Доњег Дубца и **Боса Пантелић**, иста из Дубца.

У наставку, у присуству, испред Дома, пред око 1.500 посетилаца, међу којима је била велика група постојни који бораве на одмору у драгачевским селима и чланови Летње школе српског језика, одржан је Ентелекс на боравку у Прилицима, одржан је сабор изворног народног стваралаштва. Наступили су певачи из Вучковине, играчи **Куд Милан Благојевић** из Дубца, селмајстесник **Славо Никодић** из Зео-

ра, а одржано је и презентационе три оркестра из овог краја за предстојећи, 30. Драгачевски сабор трубаца у Гучи. По овени жирија, право учешћа стекли су оркестри **Божидара Љубовића** из Котраже и **Мисоца Перковића** из Дубца, а у другом свету представило се и млади и малобројни оркестар из Вучковине под вођством **Ранка Бумбаревића**.

Током попозена одржано је и такмичење у припремању старих, заборављених је ла, под називом „Златне руке“. По овени посебно жи-

рија, прву награду, под иста „Зора“, апарат „Славина“, освојила је **Љубина Дуканац** из Вучковине. Награде су је: **Јанка Кочковић** из Вине, **Рајска Јовановић** и **Добрица Виторовић** из Вучковине, **Вера Гамтринић** из Дубца и **Мила Басарић** из Доњег Дубца.

По завршетку програма, под шастрма, уз звуке трубе, као што је и ред, настало је нарочито весеље, које је трајало до дубоко у ноћ.

П. Р.

ПОЉОПРИВРЕДНА ГАЗДИНСТВА И АГРАРНА РЕФОРМА 1945. ГОДИНЕ

МАЛО БОГАТИХ

У предвечерје аграрне реформе, којом се мењало право власништва на земљу и успостављала нова поседовна структура, израђивани су прегледи и извештаји о посевним површинама земљишта. Ове анализе биле су још темељније после доношења законских прописа о аграрној реформи. Управо, ових дана се навршило 45 година од доношења Закона о аграрној реформи и колонизацији, којим је суштета земља омио пољопривредницима који су посевда из преко 25 хектара обрађивали, односно 45 хектара укупне површине, и непољопривредницима са преко три хектара површине земљишта.

На основу овог закона, а пре издавања одговорајућих решења, сви месни и селски

одбори били су дужни да доставе своје извештаје окупираним одборима о посевној структури земљишта. Тако је и сред драгачевски одбори Окружни народни одбор у Чачку: да постоји 453 пољопривредно газдинство са поседом земље до пола хектара, да 437 домаћинстава поседују од пола до једног хектара земљишта, да у срезу има 894 газдинства са поседом од једног до два хектара земље, од два до пет хектара поседовало 1937 домаћинстава или 27 одсто, од пет до десет хектара земље у укупном броју домаћинстава. Затим, долази до оцртања броја газдинстава и поповојеној површини земљишног посед: било их је 1894 са површином посед од пет до 10 хектара, од 10 до 20 хектара располагало је 1178 породица, од 20 до 50 хектара земљишта поседовало је домаћинство и од 50 до 100 хектара само 96 пољопривредних газдинстава. Тако је рачунао бис Трешенице и Мирослава, јер за та села недостају подаци.

У извештају се наводи и податак да је у драгачевском срезу тада живело и 167 домаћинстава и безземљана. У чачанском округу највише је било безземљана у дубинском срезу — 169, само двојица више него у драгачевском. У драгачевском срезу — што је било и карактеристично за читав чачански округ — највећи број домаћинстава поседовало је од два до пет хектара земље. Под удар аграрне реформе 1945. године дошло је око четири одсто од укупног броја пољопривредних газдинстава.

Након схињавања овог података, приступило се спровођењу аграрне реформе. Неки безземљани су добили из неких површина земљишног посед на трајно коришћење, а највећи број је нашао заносење у индустрији и рударству, као и другим привредним делатностима.

Др Јарослав ДАШИЋ

СИНОВИ ВАСЕЉЕНЕ

Бестуђа на плећа нам ставиће
Уместо хлеба камен за дочек дарујте
Небо прекријте
Путњом казните
Вером окујте

Свегајте и блазугите
Време жетва долази

ЕПИТАФ

Нао Аушанџом
У небо узлетко
Велимир Булија

У пачљавом оку даљине
Усплудилом
Кажмакчади
Србија

Вукоје ВЛАСТЕЉИЦА

Черв се испунила жеља

Пре три године написао сам „Солитнику“ текст који, што се денна, и сваког новинарског, као ита због чега, није објављен. Присетио сам се тог чланка, овог лета, почетком августа, на другом крају света. Трагајући за заглавном пртагом, сам рекао сам аероромским иновнику у Лос Анђелесу да стално живим у Чачку. Човек је сустио оловку и зачуђено ме погледао. — Како те рекосте у... Једва је некако успео да запише оно за нећа немогуће име, али је и даље вртоо главом, к'о вели, што чега све на тој нашој земљаној кући нема!

Сетио сам се тада, на обали мојног Пашића, Драгачевског сабора, једног неспаваничког сусрета у Гучи и оног, на почетку поменутог, а необјављеног текста. Ево шта сам у неку, тада, поред оловке, написао:

У Гучи се ових дана Окупацио много зведла народних трубаца. Све су то, како кажу, прави професионалци којима само једна свадба, или како једног весеља, доноси по милион динара! Али овде, ипак, сви желе да постоје и да чују један први аматерски састав. Међу Шумалице, Златборце и Триграте непазно су се умешале и изворнице „Златне усне“! Та симпатична група Американаца са српским припадацима и великим јуштима, на челу са једним од њих бесемљана, трубаца, да је робена испод нашег лета небеске капе: најчешће „Мари Драш!“

Свирају, како би то Драгачевски реби, себи за дуњу. У доколици, због љубави и нежности, и у разоноде... Емерсон Холи у гласен дојош. Прича нама да се још омио интелектуално и способног, а тако најбоље озаро од свакодневног посла изводићи егзотичне мелодије балканског подбља. Њубар Кислингера, Унџе и писач, рече нам да припрема књигу о Србија у Америци. Он је изгледа „кониан“ што је репертој једног америчког оркестра тако необичан. Сустрео се први

пут са нашом музиком у родном Денверу. Нишо сам само тринаест година када сам од мојих сусела, ваших изсељеника, тако за колао „Ча мид“. Сетам се да ми је врло, врло необично звучало то чудно име. Успео сам ка само да Чачак пронађем на географској карти и бесброј пута, потом, покушавао да у манти дођарам како један заљени град тако необичног назива изгледа. Наравно, нисам ни слутно да ћу га икада видети. Мојест ми слити колико сам се обрадовао када ми се давашња жеља неочекивано испунила. Достајни јуче у Гучу, видео сам Ч а ч а к !

Оба Америчана су врло задовољна умешем дубачких састана које су чули под шастрма и по гучком ушњама. „Сви су самоуци, а тако лепо и складно свирају!“ Жеља Перја Кислингера, двадесет седамгодишњака, који је, опет лепа случајност, вршњак Драгачевског сабора, испунила се, ето, на најлепши могући начин. Јази вот је написао још један роман. Боље рећи — часувану причу. Хоће ли и некада бити и друге чаролине, да се сваке године, на измку лета, дешавају у мушкој српској варијанти, наћи свог неба...

Родолуб ПЕТРОВИЋ

ТАКО ЈЕ СВИРАО БАКИЈА

Бакија Бакићу, мајстору трубе, подебљиву на Сабору трубаца

Двеста трубаца на Сабору дивста мајстору трубе трубаца мењају се.
Лок усне трубе трубе, са стрелом и ношом, соим српим, итннннн, чашто, трубаца трубе, трубе...

Сто хиљада луди — једно око, сто хиљада луди — једно око.

А кад се Бакија трубом оласи највише за друге трубаце преста: број леодана и с лунарача на ристе на свих сто хиљада и двеста.

И док он игра са трубом и подебљиве стове сава, трубаца пред његове ноге полажу своје трубе, — а народ му се клана.

Никола СТОИЊ

Свабрана драгачева

ПИСМЕ: МИЛАН БОКОВИЋ

Многи су, све до сада, мислили (неки још мисле) да је песма „Са Овчара и Каблара“ „добра“ партизанска“ и да је настала у нашем крају на почетку другог светског рата или у неким окупацијским“ веома је мали број људи који знају да је она настала у јужној Беоли све с тим што су у њу увек убацивани нови стихови, који су прилагођавани и новом револуцији.

Како је текла еволутивност ове песме, чија је ауторство мелодија заиста настала у неким чачанско-драгачевском крају? Пронаошачи су, наиме, менаџери Стевана Стевне Михаиловића, окружног начелника у Чачку, у којима се, 1876. године, дакле пре више од једног века, спомине ова песма. Михаиловић је тада забележио да су добровољци, који су стизали у Србију из разних словенских крајева да би учествовали у Јаворском рату — певали:

„Српски кнеже, прими наске,
у редове србјанске...“

Запињамо је да се тај податак налази и у првој сцени романа „Заставе“ Мирослава Краљевог.

Касније, 1914. године, када је аустријска војска стигла до чачанског краја, на једном постојој словенског рата, а потом прогнана преко Саве и Дунава, нашла се у неким драгачевском крају је певала:

„Са Овчара и Каблара,
свабих Шваба и Маара,
— Еј, као то,
еј, зашто то,
Добе Шваба све до Чачка,
пребио га као мачка
— Еј, као то,
еј, зашто то...“

Уколико је истина да се у народној умјетности, како то првобитно у фолклористи, огледа и живот једног краја, онда је јасно зашто се и песма о овчарима разликује по много чему (ширини, свезими, мотиву) од народних песама друге деловања. Јер у њима нема претераног свуда, као на пример, у Беоли или у неким другим ритмовима, као у неким другим пределима. А људи наше краја одувек су вољели песму: она је била, као што је и сада, саставни део живота, њихов стални практичан рад на меким, свезим, на путу, на свакој слави, посебно у борби за живот. Устајући на живот да је „удусти“ у песму, као што је и песма исплетена у живот.

Они, који нечувају песме из чачанског и драгачевског краја, кажу да су не, у већини случајева, прости и неинтелигентни, да је, уостава, дуг и пут којим је човек нашег краја пребављивао од раног пролећа, отуда постоје претрпати и пребављивати земљу, па све до позне јесени, до првог снега, до када треба обесбедити храну за зиму. Тако се и мора радити и данас, хоће ли да му земља буде храном теља! Тек тада, када до-

бе зима, запада краткорочије „примирје“ у борби са природом. Али, и у тој зими не престаје песма, јер су тада преле, села и пијанце док се нече раскида и пенује. Ој, радниче, ал те волим јако! И тај пут, у дугим зимским ноћима, отекнуће је и пројакни песма која је, такође, ове нута, али је проста, једноставна, широка, топа и људска.

То традиционално, разновидно и богато народно стваралаштво нашег краја, настало је свој развојни пут и устанјење 1914. године. Од првих дана револутивне народни песник је почео да уноси у своје дело нове детаље, да нева о новим догађајима и личностима и да, на тај начин, ствара и старије нове поезије, али нове и по садржају и по мотивима, по борбеним и револуционим, по новом духу и новом идејима. Ни град, ни умор, ни киша, ни мраз, ни неуслађеност у борбама са великим губицима, ивице могли бацити у очај храбре борце да не певају. Угаси се заборавамо на све невоље, на све невоље и несреће. Песма је дакле, у сваком рату најбоља друг борбу на фронту и у позадини, на маришу, у логору, болници, на постојој словенског рата. Није узалуд речено: „Песма нас је одржала, нојни хаала...“

Као што је и у науци истинито да постоје песме су полако успутале мео новим, актуелним и са овоме новом револуцијом, старе предаване заборау. Али, још од давнина, како каже историја, „оно је издвојено од осталих, стављати име за постојом и бесмртном...“ Може се тврдити да је и то имало утицаја да се борни у рату истину, да настају хероји, како би се опенало њихово јунаштво.

Једна од тих нових песама „добра“ је у нашем крају и везана је за два горостава нашег краја: Овчара и Каблара. Она је настала у последње 1941. године, али она је настала од ранне. Сек песник, Момир — Мошо Пантевић, из Дучаловића, првобитно је створио песму, а он 1962. године, текст три првобитних стихова:

„Са Овчара и Каблара
Чобанина проговара:
да сам отиша ин, тогућин,
да одлетим до на Дубин,
да ја видим мога миља
као с војском парадира;
да сам отиша тогућина
да одлетим до Чачка,
да ја видим мог драгана,
јег допао тешких рана...“

Да је ова песма дотеривана и докунувана, односно да је имао свој еволутивни пут, јер нам је, пре више од две деценије, тврдио песник Бранко В. Рајковић. Он је, наиме, рекао да је песма „Са Овчара и Каблара“ стваран „добра“ песма и да је три менаџера чубанине речи имена и места све док није из-

тала онака каква је. Са тим мишљењем су се касније сложили и неки „докладници“ насталих који су до као по неком правилу, у употребавање речи у дефиницији (тогућин, „добра“), тим речи које се употребљавају из миља (милоште), као што су „миле“, „драги“, „драги“.

Да је то „рам-песма“ показује и чињеница да за ову песму, за време окупације, певали и неки војници у овом крају, убацијући у њу и имена својих команданата.

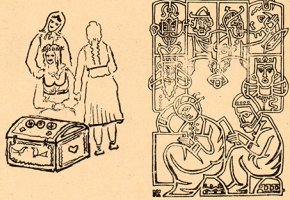
На тражење Редакције Зборника Народног музеја у Чачку, јуни 1969. године, аутор ових редова спровео је анкету међу бројним музичким, фолклористима, и ратницима да би сазнао како је, када и где настала песма „Са Овчара и Каблара“. Саопштење су издаве Борба Каракарајлија, уредника музичких емисија Радио-Београда, Митрована Живковића, потпуковника, Милована Јанићијевића, мајора Ђица Раковића, Гоце Триковића, затим музиколога Драгољуба Јованевића, књижевника Бранка В. Рајковића, др Душана Недићковића, генерал-потпуковника ЈНА Милејине Пантевића, песника Радована М. Маринковића и Николе Стојића, као и многих других. Ова анкета је рач остварена забележен у Зборнику Народног музеја број 1 из 1969. године под насловом „Песма о овчарима позната партизанска песма „Са Овчара и Каблара““. Тако, тада се јасно види да је то партизанска песма, а бала је константовано да је она певана и забележена пре него 114 година.

Да би се схватило еволутивни пут ове песме, ово како је она изгледала у својим првобитним облицима, ослободила:

„Са Овчара и Каблара
чобанина проговара:
друже Тито бела лица,
кад ћеш доћи до на Дубин,
кад ћеш доћи у Узанине
и довести дејинице?
Друже Тито прим наске
у редове партизанске!“

Ни та анкета међу познатијим музичким и књижевним ратницима, пасионарним скупљањима података о фолклору, као и композиционим партизанским песмама, је им много раније помогла да се уствинују сави ранија објорба да се све до сада сазна време настанка ове уствинују праве „рам-песме“. Занимљиво је, свакако, постојати на једном да у изјаву Борба Каракарајлија, послератног уредника музичких емисија Радио-Београда:

„Ја сам првобитно милошту песама и за много сазна порекло. У Зборнику радова Етнографског института, који је издала Српска академија наука у Београду, објављена је и моја студија о српским револуционим песмама. Касније је штампана и књига три стотине партизанских песама. Али, ипак, ја не знам ни

кад је ни како је настала песма „Са Овчара и Каблара“, нити знам ко је њен аутор. Можда би се нешто више могло сазнати од бораца Први и Друге пролетерске бригаде у којима је било доста Чачана и Узичанина, пошто песма поезије ова ево, тога града...“

Зато су, ли, по тој студији, вођени разговори и

са учесницима рата, који су истински кад су те први пут чули њене акорде, како ко његоваро рече песме која је била једна од најпопуларнијих, постала у неку руку химна Драгачевског сабора трубаца и чија се мелодија сваког дана чује преко таласа Радио-Чачка.

Милан БОКОВИЋ

КАКО ЈЕ ОСНОВАНО „ДРАГАЧЕВО“ У ГУЧИ

Драгачево друштво

„Члан 1. Оснива се логичко друштво са седиштем у Гучи.“

Тако је записано у Правилима Гучког ногометног спортског клуба „Драгачево“, упућеним Краљевској банци, упућеним Драгачево новине у Сарајеву.

На иницијативу Александра Борвенића, бившег инструктора „Грађанског“ из Београда, који је саубањено у Среком суду у Гучи као правник, у јулу 1932. године основан је Гучки ногометни спорт клуб „Драгачево“. Због недостатка средстава, можда за одборника Правилу послата је тек наредне 1933. године и 23. маја 1933. „Краљевској“ банци у Сарајеву узимачи банови не ова правнића“.

Оснивачи су Правилима предвиђали да клуб има четири секције: ногометну, лодателску, диметанску (пошорни) и музичку. Ира била клубу (плативо-бета), те сталат на печату, а посебно тоба. Клуб је основан као клуб да развија културно и физички своје чланове. Чланови клуба могли су бити сви људи, али послотојала су извесна ограничења: „Члан 7. Чланови клуба који су оснивана, 2) лина која важе као морално про

папа, о којој је класификација налажења Управу клубу.“

Чланови клуба, било да су бонајевичи или активисти, плаћали су чланарине. У клубу није било дозвољено средстава за постакт крај, а сваког свезима и чланак у „Чачанском гласу“ од 22. јануара 1933. наредне, Томе свезима и чланак у „Чачанском гласу“ од 17. јануара 1933. наредне, приредило своју праву, каснијашњу забаву са играоницом у корист своје касне. Госте је поздравно председнички клуба, др Богољуб Ђивковић, лекар из Гуче, који се захвалио на посети, подсетио их на потребу физичког васпитања омладине.

Убрзо по оснивању, клуб је одиграо и своју прву такмичу. Противник „Драгачева“ била је сестра „Пронале звесте“ из Чачка, састављена од бивших играча „Јединице“ и „Борце“. Чланови су победили са 4:3 (1:3), а у „Чачанском гласу“, 17. августа 1933. године, од 7. августа 1933. забележено је да је „Драгачево“ играло у саставу: М. Бројни, Вучковић, Маринковић, Томе свезима и М. Бројни, Планевић, Мијаодити, Бурвенић, Кришић и Кришић. У Гучу за „Драгачево“ су стигли Бурвенић — један и Кришић II — два.

Земљинице за игралиште клубу је поклонио Андрија Протић, председник општине.

После утакмице, приредило је народно весеље. Скоро сви деветана Гуче, који сведочења „Чачанског гласа“, учествовали су у весељу. Учесницима група „Драгачева“ приредила је у Гучи музичко-уметничком програму и Стеријини комад „Зла жена“.

Тако сведочења документа и чланци о првим данима „Драгачева“, Жителја варошице Чачке, суштини странихних Борби, оскудија и друго, неће наћи времена и средстава за своју клубу у којој се од оснивања, свеукупно, нарочито омладинци.

Зоран МАРИНКОВИЋ

СВОЈИ, СВОЈЕ

Сабор трубаца, прва асоцијација при помену Драгачева, као једну од најразвијенијих параванских манифестација, има изложбу самоделних уметника Југославије. У тој постваници издвојени су браћина традиција и изворном стваралаштву, са брoним мимиксима и узорицима у лепима славних драгачевских камерорезаца, постојено се ширио круг стваралаца, па је 1974. године, у Гучи, основано Удружење самоделих сликара и вајара Драгачева. Ангажованим и талентованим професорима Нико Стојићем, радови ови уметника су представљени публично широм Југославије и у неколико европских земља.

За разлику од других не постоји јединствен израз, пројекат Драгачевца, иако су сви блиским приликом пријатељства, мучују индивидуалност, индивидуално су се и из једном ауторитету. Они користе различите технике и изражавају средства доносили, првенствено различити појми света. Главна тема је село, оно које нестало, измишлено и грубо у исти мах, оно за којим жале а у чијем менажу учествују. Турбулентну поштину скоро заборављених прилика сеоског живљења слика настрадали члан Удружења ПРЕДРАГ РАДОВОЊИЋ, који у савременој изолацији у родном Граду чува духовну дистанцу према свим утицајима. Он је творца македонски компонованих сложених сцена из историје, народног живота и грубим сеоским реализмом насаниканих портрета свјетана, историјских личности и савременог села. СЛАВКА ТОШИЊ прено знагљивим маниром, са много детаља, слика драгачевске брзотужне, обраде члудним растњем, са гротескним фигурима сељака у првом плану, постојећи блискојуту атмосферу попут на јошким примитивама. Непосредно навише носе и радови ВЕРЕ МИЛАНОВИЋ, ИГ, пренили приликом породичног живота, као и експресивни портрети РАДОСЛАВА КУЗМАНОВИЋА. ЗА МИЛОНИРА РАДОВОЊИЋА идилични свет села оличен је у „гламурозним“ лепотицама вилинске копе. Од свих сликара он је највише успешно оформио облике и диспропорцији што, комбиновано са расветленим палетом, говори о сликарју

посебног сензибилитета, неспуштаних лирских нитраја. Интелектуалног прањина као сликар СЛАВКО ВИЃА иконама говори да у свему што пролази има нечет што не треба заборавити и он, реалистички бележи, тежи да отргне од заборава старе занате, синкавији мајсторе при обављању посла у већ заборављеном амбијенту старинских рајоница. МАДЕНЕ БОЈИЊИЋ толиком колоритом слика плодове јесени у промишљено аранжираним мртвим природима. На жалост, развој овог изузетно талентованог младог сликара, све више спутавају заводљиве замке комерцијализације, чему сушесно одолева МИРОСЛАВ БЕРБАТОВИЋ, од недовољно млад Удружења, чије је већине представљање публично почело тек када је сазрео као сликар. Његови нејасни родоје Висобаје и пријори из сеоског живота су дела формираних сликара сетне поштине заштителности над судбоном села.

Непретиничност пртежа као технички код америка је обично знач осећана супериорности мајорборних који се за мена одреде, ли неми жезде да заине „електроник“ техникама. Пртеж одловком ВКОЈДЕ МИЛИЋА, сеоска дворништа стрљиво испржаваних детаља, сврстава га међу најсезоничнијих стваралаца. Делом чекара НИКОЛЕ КОВАЧЕВИЋА, стилски доследно, и интелектуалности стилизовано, резултат је сажмања промишљеног знања и искуства овог, за све појаве у уметности и животу, радозналног стваратора. Он је синтеза старог и новог: тема ма из историје и митологије и модерног сензибилитета.

Сви драгачевски вајари рада као технички код америка сликарима, много су блиски у изразу. Њихове турске димензионалне фигуре, гортачке физиономије сељака, стилизоване, грубо тешке и врло експресивне, карактеристично је АТАМА КОВАЧЕВИЋА, СТОЈАНА КОПАЛОВИЋА, МИКАНА АДАЧИЊА и ДРАГАНА ВУКАШИЊИЋА. НИКОЛА СТОЈИЋ је склон фињији, а естетизованој стилизацији и у сабојној сензибилитету и у рељефу. Његов тематски репертоар је широк, јер отворено знање професора Стојића има потребу да се у различитим медијима, најчешће писању и скулптури, пре-

лама кроз стваралачку пријаму. Скулптура ЈАНКА КОРИВИЋЕ израсла из породичне традиције израде уграњених гусала, преко историјских портрета, тема из народне поезије и сеоског живота, ископајите наплати у дрвету које је сада његов једини мотив. Раскошна, стилскива крошна, дата у рељефу који често тежи да се осомоласти и прерасте у туну пластику, стрљивоном обрадом искрива слику ширину поимања света овог аутора.

Аматерско стваралаштво, неоптерећено трговиниома академске, усете уметности, поново, у својимет прањина изворности и свир прста, постаје актуелно. Тражење сликарскости креативности у националном бићу схвата се као битна нит за очување континуитета идентитета и неопходна наклоност према оној што је сеоског родоје из колективног мањина, да би се, у тренутку када коначно пријатељ издвојеног мишљења о прошлости, садашности и будућности. Миљана ИЛИЋ

ОСВРТ: СЛИКАРСТВО МИРОСЛАВА БЕРБАТОВИЋА

БЕЗ УМЈАНА

Мирослав Бербатович, медицински техничар из Чака, рођен 1945. у Висобаји код Ужичке Пожеге сликарством се бави више од двадесет година. Публично се представио испрва када је његово сликарско формирање завршено. 1988. године је постао члан Удружења самоделих сликара и вајара Драгачева.

Бербатович је, без дилемат сликарства. Истине ње чиниште може да изгледа сувишно, али треба нагласити да у мистушту сликара тек мали број (око 5%) врсти сликар. Ход кај врсти сликар, кроз Силе и Хартије сличних појава у уметности (фолклор, а-материјал, свесни примитивизам академских сликара, сликарство десе и др.) није искуштине, укључујући пун из навестских појава, међу којима је поштарнет навише у свету много најорнасија. У жељи за стиња-

ПРОСВЕТИТЕЉ САВА

Ходао је преко мора,
тодио је преко река,
ходао је преко тора.

Народу је свега проносио,
просвету и веру широм;
болесне мелем траговима лечио
и завабено за своја мјиро.

Увече био му уморна стопала
лима бесте уморно
покрно као тиси.

Ако би се негде буче задржавао
и је свете храмове поштовао;
а онама је, у сваком добу, ни
школу и болницу стварао.

Учитељ, свештеник, лекар,
протитељ, својим и —
шта све још није био!

Ко зна колико ли је само
винове десе и воћки засадио?
О њега су нама дуге ћута —
као да никада и није био.
Или су говорили нехајно;
претрети син (што је он најмање био)
ништа значајно није урадио, (1)

А то је био страшно — исто као
до му све храмове, ништо је и болнице
до темела разрушили и растурили,
и све његове уморне књиге
па ломичама незнања попили.

Али народ је увек сачувао усмену
и свога великог учитеља и просветитеља;
што је темно тоје су Савине стопе у камену,
и то је изричу воде Саве исцедила.

Ника Никола СТОЈИЋ

њем брзе популарности (и зарато) рад у мистру навише је утицало на то да се у Чак се не чини да је Бербатович настојао да пројекту сликара који обављају један део знак обимних уметничких намера.

цела чије су међе добролошће у организацији композиције слике. У прозраној хладној замисликог јутра онама делих кућа, кречу се пошвение, остарели мајорборни сликар који обављају свакодневне послове, користећи најчешће архаичне алате чија појава, зависно од искуства посматрача, буди носталгију или чуђење. А можда ове слике нису само тежила да се, то старо село отргне од заборава, како сликар каже, и што је предмет интересована наивана, него и критички став према друштву чије је село остарело и у много чему заостало.

Бербатович радио слика по пртеге сељака. То су му смирени лудан који без роптања подиже живот, али чини, и психолошки добро оквираних сликов, говоре о жи воћу који није лад. Зато не ма много његове формула са истоиме слике ни заграљени пијанци на слици Српска посла. Вољом сликар (или судије) осећају са атрибутима десе и колективне муке (Драгачева), него и критички став према друштву чије је село остарело и у много чему заостало.

Као и сви нацији, Бербатович је својој сликовној изради градио без систематских школских поука, без утицаја других сликара, али са намером да му средства (техника) не ометају остваривање његова (привачне приче). У сликарју улазни бојама на платну, технички користи, постигао је виртуозитет. И технички и стилски, он је потпуно независан сликар. Претинајемо га по општом пртежу, стилизо из ове заборава. И ма да су многи пријори, у сликарју, модерном човеку издалу као приче из давине (Купине, Поред лампека).

Мирослав Бербатович

Теме Мирослава Бербатовича су типичне за наивно сликарство: пејзаж, портрети сељака, сцене из сеоског живота. У оквиру тог тематског репертоара, савладаваним живот, он је наизао свакодневне формуле сликар, своју формулу, укључујући један један који навише, када је сликар ухватио, теши менају, јер нема потребе да га менају. Савладавани сликовни израза постаје средство којим се прича прича, јер је у први циљ наивног сликарства. Сликар сликари није изолован у усамљенику, оне пресе са изражајним средствима, него десе традиције приче. У сликарју улазни бојама на платну, технички користи, постигао је виртуозитет. И технички и стилски, он је потпуно независан сликар. Претинајемо га по општом пртежу, стилизо из ове заборава. И ма да су многи пријори, у сликарју, модерном човеку издалу као приче из давине (Купине, Поред лампека).

Предраг Радовановић: Бој на Лошацу

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

Тужбаица

НАРИКАНА НАД ОДРОМ
РАДОКЕ СТАНИШИЊИ ИЗ
ВЛАСТЕЈИЦА.

НАРИКАЧА:

ДРАГОЛА ПЛАЗИНИЊИ,
(1901.) ВЛАСТЕЈИЦЕ.

Камо лепа срећа
Што си мила Снале,
Де неволла Снале,
Јој Снале,
Како су ти лепа деца
Јој Снале,
Помени се њима
Јој Снале
Јој снажињу Снале
Поледају Снале,
Јој, Снале,
Ништа ми нема,
Јој Снале мој,
Јој!
Нема вајде Снале
Јој за нарек роде,
А шта мени оштина Снале,
Да ме сретни Снале,
Јој Снале мој,
Јој!

Али тебе нема,
Као тебе Снале,
Да пољовиш Снале,
Се које сам стране,
Сае сам разумла,
И волеа Снале,
Да поменим прста,
Јој Снале,
Јој!

А како ћу туја,
За живота своја,
Ја оставиш Снале,
Јој Радојка Снале,
Јој Радојка роде,
Јој!
Али године млого,
На постела бити,
Нико не зна Снале,
Дењу не имати Снале,
Јој Радојка роде,
Јој!

А ти си ме Снале,
Вазумена Снале,
Вечмо останила,
Јој Радо, Снале,
Јој!
И јој си Снале,
Разнобоју Снале,
Собом одицела
Јој Радо Снале,
Јој!

Све су муке Снале,
Тебе нишле роде,
У зачење пусто
Две године ниште,
На постела Снале,
Јој Радојка Роде,
Јој!
Али си добро доакала
Снале,
Срце ти је цело Снале,
Од робине твоје Снале,
Све узукле редом
Зброяла си Снале,
У ранама твојима,
Десете тражили Снале,
Не навоше Снале,
Јој Радојка роде,
Јој Радојка Снале,
Јој!

И она би кућу закућила,
Салтке мајке руке сватицала
Из Каоне дову Снале,
Да болове снала,
Да умину Снале,
Ти се смејеш Снале,
Све је чекао Снале,
До данас чекамо Снале,
Јој Радојка Снале,
Јој!

Снаса није имало,
Се робом се Снале,
Данас подрављаме,
Данас ти све остале
И зуника Снале,
Зар је могла Снале,
Из Француске Снале,
Да отргни Снале,
Да те види Снале,
Јој Снале,
Јој!

Благо теби Снале,
Благо теби роде,
Мусе пробавела Снале,
Да ми је те Снале,
Проботиш Снале,
Јој доброту твоју,
Што си је имала
Глевола си Снале,
Дену твоју Снале,
Помени ти је Снале,
После твојих мука,
Јој Радо Снале,
Јој!

Вабова је било Снале,
Доказати Снале,
Доказати роде,
Јој Снале роде
Јој!
Мушати те Снале,
Десетина роде,
Јој Данас си одоа,
А сутра те нема
Помоуде ти Снале,
Сви одоше редом,
Јој Снале роде,
Јој!

Ко све скрпља Снале
Да те види Снале,
Није те стао Снале,
Ни од деце своје,
И ако си тешиа Снале,
Прекривела муке Снале,
Зато ти се роде,
Искуљамо Снале
Јој!
Још ми зоре срце Снале,
Као сам туја саморана
У процени оере Снале,
Као ја немам никота
Срце равнио жалево,
Целола мека августо,
Порода нема Снале,
Да ме прати Снале,
Јој Радо, Снале,
Јој!

Као тебе Снале,
Јој, јој, јој!
Тешко оноу Снале,
Ко од срца своја,
Нема никог Снале,
Не би ми Снале роде,
Ни било жао Снале,
Душници ми Снале,
Срце нарицали Снале,
Тубу дењу Снале,
За своју прихатила
Јој Снале роде
Јој!

Среша си мртва,
Среша си жива,
А ја ћу се Снале,
Распушти жива
Мусе ће ме Снале
Узвучати женоу,
Јој твоју роде,
Јој Снале роде,
Јој, јој, јој!

НАРИКАЧА:
МИЛАНКА РАДИЧЕВИЋ —
ЊИ РАДОКЕ СТАНИШИЊИ:

Поледају мајко, Јој,
Како иде луци Јој,
Ко све иде мајко моја
Јој,
Ко ти доноа мајко моја,
Јој,
Да те прати мајко моја
Јој, јој, јој!

(Из необјављене II књиге
БИСЕРЈЕ)

Зачисо:
Јован ПАЈОВИЋ

ЛИКОВНИ ПРИЛОЗИ:
Др Никола Ковачевић
Ника — Никола Стојћ

ПРОТИВ БРАДАВИЦА

1.
Кад видиш месеца новака,
ако имаш брадавце, у'ватиш
се за њи и жажени:
— Мјесече новаче,
дај ми твоје макације
да посјечем брадавце.

2.
Кад видиш Ера да јаше ко-
на, извориш:
— Аој Еро, гурда вјеро,
ко је тебе 'вуда неро?
Јашчи коња на ситце —
предојем ти брадавце.

3.
Попишиш се брадавце
три пута увече, кад спада мј-
есец, и сви три пута се изори-
ш:
— Ја попишам брадавце
у овим мјесцу,
ако врши мјесец дође
— ја ћу и поспати.

ПРОТИВ ОЧОВОЂЕ

Кад малу дјецу боле очи,
чим заје срце, оде се на ри-
јеку. Воде се отворци и мо-
ле пљескају отворене вјешце
очи. Тада се извориш:
— Сунце за зору,
очовоља ми воуу.

Док се иде на ријеку и
враћа се са ње, не смјеш се
ништа да прича.

ПРОТИВ ЗУБОВОЂЕ

Кад видиш месеца новака,
у'ватиш се за уво и повуци се
за мена товерши:
— Мјесече новаче,
кад тебе зуја печила,
тад мене забол'о зуб!

ПРОТИВ ЖУТИЦЕ

На дрваљанску се болесном
каже да лежи. Онда се см-
ери у'крст' од подиште
десне руке до паца лијеве
ноге. Ово се понови са дру-
гом руком и ногом. Затим се
краћи коњи сајече, постава-
ла на болесника и прича:
— Кро'ућу, што те сијечел
и на болеснога мећем,
схити ми зупицу,
дај лијек од сваке болести:
од мејевине.

Бајалице

од нешвице,
од нешвице,
од нешвице...
Све болести у'вати роде,
изворише:
и више се не повратише.

ПРОТИВ НИШИНЕ

Кажитиштон лијеве руке
нашавши се око отока ниш-
ине и нишине:
— На небу звијезде,
на болеснога жажени:
У'вртну нема на небу
звјезде,
ни на болеснога жажени:
У'вртну бече-јоше маје бече!
Ова руке крста нема,
тебе тина мјеста нема,
тебе тина мјеста нема!

После овог се притеже вр'
отока, пљавје у прст и прст-
ом довати камен. Ово се ра-
ди три пута, предате.

КАЗИВАЛА:
Борика ГЛАВОЊИНА
(1911—1952) Горњића

ЗАВЕЛЕЖИО:
Радован М. МАРИНКОВИЋ

ОБИЧАЈИ

Уочи ЈЕРЕМИДАНА
Иде се око куће и тура у
споре мента, лопче, бакрине
и врне пламене пасуће и из-
че: „Јеремија у поље, бежите
змије у море. Све змије по-
беле, само једна остала, она
чија забала на два трина ла-
това и четири шипања“.

КАЗИВАЧ:
Дрвна МИЛИШИЋ (1905)
Луке

УОЧИ ВУРВЕВЛАНА

Виле у старинско доба га-
ле и мешковане девојке и
онога порице девојка на
Вурвевану прати срци, оде

у шину у збрљама, испе-
не се на гроб, па гроби око
гроба и каже: „Како ја зра-
бић овим збрљама, тако се
ложић гробли око мене“.

КАЗИВАЧ:
Душанка МИЛИВОЈЕВИЋ
(1933) Котража

УОЧИ БОЖИЛА

Уочи Божила се у старин-
ско доба изван мек. Она и тада
редна јошана на овај начин:
Узме се један орах, пробре-
се се најбољим, па домаћин
оде на таван, прекрети се и
говори:
— Како овај орај број ти,
тако био тура обор снаме, пу
на штила говода, пун тор ево
ана, пуца бурај расаје, пун
пабор змија, пун чврбени
сипа...
Кад то шичина, домаћин
скрпа орај да види како је
пун.

КАЗИВАЧ:
Срешко ЧАКАРЕВИЋ (1912)
Котража

УОЧИ УЛАДЕ

Саветију мајке ћерке да,
кад се ујаују и за вољак оду,
прво крај пресекове да не
похвате ношом (дајују субо-
ви) и да лавдају у таван (да
чи небди свекраја завацати).
Млада била на руку пара и
шешера и у себи каже: „За-
мрли ме к'о ево паре, тор-
ка ми било к'о овај шешер“.
Једно парче шешера сачува
у недрима за вечање и он
каже: „Ја и моје орако
једно другом биши салтки
к'о овај шешер“.

Увече узме мало соли и хл
еба и стави под јастук, та
мажича: „Спаљам се к'о со и
хлеб“.

КАЗИВАЧ:
Стојка ЧАКАРЕВИЋ (1932)
Котража

ЗАБЕЛЕЖИЛА:
Радмила МЕЧАНИН

Рачина вода

На некадашњем караванском путу који је из
Моравске долине, преко Јелине и Драгачева, во-
дио за Стари Влах, у селу Донке Вјесте, нала-
зио се јак извор хладне воде. Прича се да
крају прикључили карач. Са муком скупљенице
нови секи кнежеви су им морали на ноге до-
носити и преравати бани крај те воде. Народ је ову
воду по закону уважавало и стао је називати РАЧИ-
НА (Харачинина) ВОДА. Промела се вест да су
Турци део злата ставили у бакрач и закопали ту
крај извора. Никто није смео да га дир. Али, јед-
ном је неко нашао, кршином, откопао и однео и
злато и бакрач. И данас показују рупу у којој
се све то налазило.

Нови, модернији, путевни наплати су поткопили
пролазе и обновили су овај крај. Тада је РАЧИНА
ВОДА остала изван мек. Она и тада нешвице бистра
и питла. Номе се данас служе куће Борислава
и Вукића Лажовића.

КАЗИВАЧ: Војо Милановић (1914. — ...)
ПШАЊИК

БИСЕРЈЕ

АНЕГДОТЕ О ОГЬЕЊУ ВАРАГИЊУ ВАРАГИ

Како су млели жито

ИЗ БЕЛЕЖИЧЕ НИКЕ НИКОЛЕ СТОЈИВА

ЗАПЕВАЈТЕ МОЈЕ ДРУГЕ

Запевајте, моје друге, гласно неке се мисле Драгачевке до смо. Драгачев чумено по свему — најбољи су трубочи у њему.

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. — ...) ВУЧКОВИЦА

ПЛАКАЛА САМ

Плакала сам, оскерала нисам, док кошнице — да га бог узбије, мледа сам га — ал од срца нисам, нисам хтела — јер сам га воледа.

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. — ...) ВУЧКОВИЦА

ТАЈНА ЉУБАВ

„О мој миле, одледао сјајно, ја сам тебе заводела тајно. Чувај тајну, моја ружо бела, знаш како су ђумани из села.“

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. — ...) ВУЧКОВИЦА

ШТО МЕ РАНО ОДВОЈИ

„О мој миле, очину ти твоји, што ме рано од мајке одвоји; док ја слушах родитеље твоје, то ће, миле, послушати моје?“

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. — ...) ВУЧКОВИЦА

КРИВИЦА ЈЕ ДО МИЛА

Миралица, около свилица, до мила је сва моја кривица: кад сам са њом у носеву стала, сви рожани моја је свалила. „Отид, миле, торки су ми дане: их’ ме брани — их’ ме се откани.“

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. — ...) ВУЧКОВИЦА

НЕ ЧУВАМ ОВЦЕ КРАЈ ПУТА

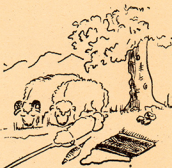
Више оца не чувам крај пута мајка ми је данас врло зута: док сам јуче с другим говорила ја сам једну оцу изубавила и да бих је, несрећница, нашла са оруњем сам у шуму зашла. Све то је моја мајка сазнала и за то ме је лута карала.

КАЗИВАЧ:
Ката Илић (1910. — ...) Г Р А В

БЕЛА РУЖА МИРИШЕ

Бела ружа мирисе, ја милом ораци уздишце: „Немој, ораци, уздишати белу ћу ти ружку дати.“

КАЗИВАЧ:
Милое Бабић (1908. — ...) В И Ч А

Забележио: Ника — Никола СТОЈИВ

Једне јесени пољу у водењу да самлељу жито Богињу Варагић и њетов син Огњен. Вележница није радила. Лишње беше запушито штинан на облаву. Богић сибе пољ возиоше да га очисти и отпуши. Док је он то доле радио, Огњен подиже уставај и гинути воду. Она јурну ниш бајана, па кроз ње процишћен штинан и покрену вилто. Вилто на коме је јони стајало Богић поче да се окреће. Он се уплашен припуца у вретено и стаде се са њим све брже вртети. Када се мало повратио, стаде да гри и дозвта сина. Викао му је да спрети уставај и заустави воду. Видећи како му се отац на вилту грабље вретено окреће и гр ди, Огњен се препане и по бегне кући.

Богић свицати да му друге нема нето да скори сину да. Тако и уради. Али, притом се добро утврва и разбије главу. Сав крвав, дојурни кући и латито подвикне жени:

— Бе је оно паиче? — мислио је на сина.
Уплашена жена одговори:
— Ено га у банчић — мислени на кера.
— Затварја га сместа у собу! — нареди, латито, Богић.

Зачуњена жена, без икаквог питања, ухвати кера и затвори га у собу.
Док се Богић умивао и радном кроу раме, кер у соби набе ћућ у коме је ста јала маст. Завуче главу у њета, повила маст, али није могао навал. Стао је махати главом и ћупом. Нити ћуп разби, нити главу извуче. Када се Богић мало средло, јон веома лаж, дограби један повешни прут да бије сина и поње у собу. Како је отворио врата, нешто га лупи у прса и он паде. На њета беше ружно кер, разбио ћуп и побегаво ниш банућ. За њим побегаво и Огњен, који је пратио све шито се догава. Главом без обзира — што даље од куће.

Врачара

Негде тридесетих година, у време велике економске кризе, Огњен Варагић Варага одледао је кућу Тајани Мијатовић, из Вучковице. Том приликом, Тајани Огњенов остале дуван 10.000 динара. Бије су то велике паре. За њих се могло купити пет пари волова. Сви покушаји Огњенови да наплати дуг остали су без резултата. Он дође на њом са да наплати уз њом! Гроздана Никонић, познате гучке Цитанике, Објасни јој све о Мијатовићима. Рече јој да им је скоро иркло те де и да то искористи у тајану. Јон јој рече да ако буде пара њему, биће и њој. Гроздана оде у Вучковицу и првао у кућу Мијатовића. У њој захтече Тајанину жену Анка. Рече јој да је из Ужица, да је гатара и да уместено и дептино ради. Чим је Анка пружила лан, Гроздана повиче:

— Није добро, није добро! Ви сте оцаили жену кућу, али мајсторе ниште нестали. Зато вам је нонад и теле иркло. У овој кући неће бити никаквог бољатка док дуг за кућу не исплатите.

Анка се уплаши. Награди Гроздани и, чим јој музк добе кући, она ниште нестали. Сколи га да дуг одмах исплати.

Суградан, у свануће, прел својом кућом Огњен угледа Тајану како седи на неким трушима.

— Довео сам ти дуг — рече, даде Огњену паре, и без речи оде.

Клетва

Пред други светски рат зидо Огњен Варагић Варага кафану Гроздани Тајну доњем Дубицу. Остро му Грозден велико око 25.000 динара. Велике паре за оно време. Ишао Огњен у Дубац више пута, али од пара — ништа. Грозден стално одлаке. Као биће у овај, па у онај дан, Замислио се Огњен и забринуо. Помислио и на суд, али зна да то спорно иде. Окретао, обргао и — смислио.

Једно јутро набе се пред Грозденовом кафаном у Доњем Дубицу. Волио је црно јатње, а из њега му је вилријала пошева свећа. Угледа га, Гроздана жена Мијудика, па за зачуњено упита:

— Где си ти пошао, Варага? Шта ћеш са том свеном и јатњетом?

— Идем у Студеницу. При јатњу свећу и прско овог јатњећа проклетси све оне што су ми дувани.

— Нећеш ваљда? Кукуј мени, и ми смо ти нешто дувани! Чекај — де мало, са њу јат!

Одјурн она негде реза куће. Набе Гроздана и рече му шта је нашта. Рече му да ја паре, јер она неће клетати на жену и кућу. Грозден немале куд, извади новчаник и исплати дуг. Огњен им се захвали, па са парам и јатњетом обрну кући.

КАЗИВАЧ:
Огњен ВАРАГИЊ ВАРАГА (1902. — ...) КРИВАЦ

ЗАБЕЛЕЖИО:
Ника — Никола СТОЈИВ

ЗАПИСИ ЗА ГЛОМЕН

Из белешнице Нике—Никола Стојића

Овде почина раб божји СТАНОЕ Павловић Житез Горње Кравалице. Пожњин 90. Г. Умро 6. Октобра 1832. Год.

Овај споменски подношак израдиоци Гашио Ковач с три своја здружени брата Милано милованом и Василием 1875. Год. Горња Кравалица — Баралићи

Овде почина раб божји ИОВАН Становић Житез Горње Кравалице. Пожњин 70. Год. у умре 5. Маја 1856. Лега

Овај Споменски подношак му израдио Гашио Ковач с три своја здружени брата Милано милованом и Василием Горња Кравалица — Баралићи

Овде починају гости Блажено Починају Раба Божјег РИСТА Томасовића. Житез Кравалицки кои пожњин 61 Г, често и поштен исон е био Книг и Писар 28. Г. Преставио се 3. Мају, 1870 Г. Бог до му дуњу прости

Овај надбројни Спомен изради му његова супруга Марија и синови Новак Писа Главориче Димитриј из Котраже Горња Кравалица — Баралићи

Овде почина раб божји Раде Становић Житез Горње Кравалицки пожњин 35. Г. умре 19 Јула 1849. Г.

Споменути син Новак Горња Кравалица — Баралићи

Овде почина Раба Божјиа ДИМИЈАНА супруга Глозена Становића Житез Горње Кравалицки о Клер Миловина из Ротаче Пожњин 25. Г. умре 3. Марта 1836.

Горња Кравалица — Баралићи

У овом архивном трбуцу починују поштрини остаци Раб божјег ГАВРИЛА Баралића из Кравалице Ретовој с турцима када је Кравалице ослободио Србуји и биши јошуб стрелца а пожњино 70 Го а умрехе у јуну 18. 57. Г. Бог омау дуњу прости (друга страна споменика)

Овде почина О Б Р Е Н Баралић кон у 26 ој Год умре у марту 1857. Г. Бог даи прости

Овај спомен подиже ИВКО својом Веђу и стрцију за знак гроба ох је српског раба Горња Кравалица — Баралићи

Овде почина ИЛИЈА ЈОКОВИЋ ж. села Лисица ж. 76 Гошина често и поштен и Овај добра својим Синовица а Умре 21 Август 1845 Године

Овај спомен плати ИОВАН Отчу своим Крстан — Старо гробље

овиј споменски показује име его БОГОСАВА максимовића из Крстана бишије војника стајије војске Жине 20 Год. а умре ражен у 1882. Год.

Спомен му поди... Крстан — Старо гробље

Р; путнице; намернице; стапи. ове. дужност; зове; да прочитати. речи. ове; на бојини. он је пао; и за Српство. живиот је био; конлади; жезла. млада. ове. поштине. милос. своју; и поште. у том боју. Хрват. ратник. Д А З А Р Аленијевић; из Лучана. биши народниот чет 1 бат ...

око истока; страна; ове; показује; два брата. мило; она храбра; ратника. који смо се; јуначки; борили; на бојини; живиот; остали; браћени; своју; отаџину; БОРИСАВ. Аленијевић; из Лучана. војник; Иво; провијент; колоне. III; Д; који; пожњин; 42. Г. умре; 28. аут. 1916. у Солуну. У болници; бр. ...

Овај споменски подношак; својим; очеком; и стрцију; Леко; Борче; Љубићом; Рачком; Аленијевић; из Лучана

Писа; Богосав; Николић; из Лисица. ч к и р и з Лучани — крајинутат на уличи

оде почина раб; божји; Милан; барала преставио на 1817 лета му мр 4

1844. Г. овде почина и г и а шаовић пожњин; 60 лета

ошмен син Михаило

Гуча — Анбелити

1844. овде почина младецац милан миловић жини 1 го.

1844. овде почина стана супруга Миксала 25; Го;

Гуча — Анбелити

Овде тико почина Раб божјини МИЛНА драмлића из овог села Гуче; пожњин; 66. Гошина а преставио 19-тог децембра и 1875. Г. И Бог омау дуњу прости

овиј споменски подноше му синови ње тоци Василине и Спасо

Гуча — Анбелити

Младецац РАДОЈКА шфер Василина Драмлића из Гуче пожњини 10. Год. Умрла 11. ноембра у 1877. Г.

Гуча — Анбелити

Овај спомен показује да је остало тело РАДОЈКА Јовановића Коуџовића из Гуче војника 3. чете 2. Батаљона пензиованског пука карловачког кон проведо своја жиноти 19. год. а поште на положају Коуџари код Обренови 11. новембра 1914. Год. у српско аустријском рату

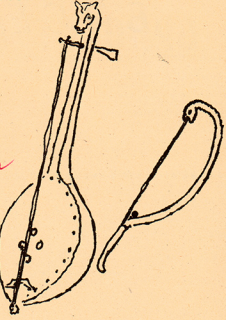
Бог да му дуњу прости Овај му спомен подиже брат Милојко и мајка Велика

Гуча — Анбелити

Приште ближе брате и реците Бог да прости раба Божјег ПАВЛА Драмлића житез села Гуче које пожњино 58. а преставио се 4. марта 1863. год.

Спомен овај подижему Филипан Син њон за своје здравље и Брата Ивана сестре Иованске и Матере Милосаве

Гуча — Анбелити

Овде почина Р. Б. Новак драмлића пожњин 40. Г. Умре 16. децембра 1858. Г.

Овај билег подижему син Стеван

Гуча — Анбелити

Овде почина раб божји ЕВРЕМ Радовановић из Гуче Е-ш) кошовина прео 70-т кошац пожњин 83. Г. умре 27. Дек. 1866. Г.

Овај билег подижему син Милош

30е петар драмлића 1830.

Гуча — Анбелити

1835 оде почина Раба Божјиа станоика жине милосава драмлића

1850 Екагарин а супруга милосава драмлића умре 6. Октобра

Гуча — Анбелити

И С. ХР. Овде почина раб Б. СТЕВАН Драмлић из Гуче пожњин 30. Год. а биши војник; II класе; конје боренисе за славу и слободу српску са турцима и од гурске мушке ратне у омену руку 18. августа 1876. Год. а умре 20. септембра.

И Бог да му дуњу прости Овај билег подиже омакшенићени његова маика Марија и син његов Милош

Гуча — Анбелити

В Н Т О М И Р Драмлић из Гуче пожњин; 48. год. као војник; III познова у овом рату на положају код Смедерина раболано се и е болници у Пожареву умре 11. января 1915. Г. Гако је и саранен

Бог да му дуњу прости (Друга страна споменика)

Еј он БЛИЖИЊИ и путнице; оваљени; стапиче; код; њего; побити; каљена; не; жалите; труд; да; свој; сетите; се; имена; мо; ВУКАШ И И А Гуча Милине и пок. Витомира Драмлића из Гуче пожњин 20. Г. као војник; на острву Виоу умре 28. децембра 1915. Г. и тамо је саранен у плаву гробићу

Бог да му дуњу прости Спомен овај подиже мајка Милица и брат Радован

МИЛОШ АНБЕЛИЋ ору Вукашинов 1895. Г. а 1915 Г.

Гуча — Анбелити

ЖИВКО син Недељка Драмлића из Гуче који је као терција часно пожњино 33 Год. као војин; обанелити; ступио је у рат од 1912 до 1918 Год. који је на положају изоржао у III чети 1 познова а на Штану ражен. Умро 21. децембра 1919. Год.

Бог да му дуњу прости Спомен подижему отац Недељко и синови Манојле и Радојко

Гуча — Анбелити

Забележио: НИКА—НИКОЛА СТОЈИЋ